

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

22. svibnja 2012. (*)

„Slobodno kretanje osoba – Direktiva 2004/38/EZ – Članak 28. stavak 3. točka (a) – Odluka o protjerivanju – Kaznena presuda – Prisilni razlozi javne sigurnosti”

U predmetu C-348/09,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 234. UEZ-a, koji je uputio Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Njemačka), odlukom od 20. kolovoza 2009., koju je Sud zaprimio 31. kolovoza 2009., u postupku

P. I.

protiv

Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues (izvjestitelj), K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, U. Löhmus, predsjednici vijeća, A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev i C. Toader, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 10. siječnja 2012.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za P. I., G. L. Pagliaro i A. Caramazza, *Rechtsanwälte*,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Möller, u svojstvu agenata,
- za belgijsku vladu, L. Van den Broeck, u svojstvu agenta,
- za dansku vladu, C. Vang, u svojstvu agenta,
- za estonsku vladu, M. Linntam, u svojstvu agenta,
- za irsku vladu, D. O’Hagan i J. Kenny, u svojstvu agenata, i D. Conlan Smyth, *barrister*,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, i S. Varone, *avvocato dello Stato*,

- za nizozemsku vladu, C. Wissels i M. Noort, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, M. Szpunar, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, D. Maidani i S. Grünheid, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. ožujka 2012.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 28. stavka 3. točke (a) Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004, L 158. str. 77., i ispravci SL 2004, L 229, str. 35. i SL 2005, L 197, str. 34.), (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42. i ispravak SL 2016, L 87, str. 36.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između P. I.-ja, talijanskog državljanina, i Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid (Njemačka), u vezi s odlukom potonje kojom se utvrđuje gubitak prava ulaska i boravka P. I.-ja na njemačkom području te mu se naređuje da napusti to područje, pod prijetnjom protjerivanja u Italiju.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/38/EZ

- 3 Uvodne izjave 23. i 24. Direktive 2004/38 glase:

„(23) Protjerivanje građana Unije i članova njihovih obitelji zbog javnog poretka ili javne sigurnosti mjera je koja može znatno štetiti osobama koje su, koristeći se pravima i slobodama koji su im dodijeljeni Ugovorom, postale istinski integrirane u državu članicu domaćina. Opseg tih mjera trebalo bi stoga ograničiti u skladu s načelom proporcionalnosti kako bi se uzeli u obzir stupanj integracije dotičnih osoba, duljina njihovog boravka u državi članici domaćinu, njihova dob, zdravstveno stanje, obiteljske i ekonomske prilike i veze s njihovom zemljom podrijetla.

(24) U skladu s time, što je viši stupanj integracije građana Unije i članova njihovih obitelji u državu članicu domaćina, to viši trebao bi biti stupanj zaštite od protjerivanja. Samo bi se u iznimnim okolnostima, ako postoje prisilni razlozi javne sigurnosti, trebale poduzimati mjere protjerivanja protiv građana Unije koji su puno godina boravili na državnom području države članice domaćina, a naročito ako su ondje rođeni i boravili cijeli život. Osim toga, takve iznimne okolnosti trebale bi se također primjenjivati na mjere protjerivanja protiv

maloljetnika, kako bi se zaštitile njihove veze s obitelji, u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.”

4 U članku 27. stavcima 1. i 2. navedene direktive navodi se:

„1. Podložno odredbama ovog poglavlja, države članice mogu ograničiti slobodu kretanja i boravka građanima Unije i članovima njihovih obitelji, bez obzira na njihovo državljanstvo, zbog razloga javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja. Na ove razloge ne može se pozivati u gospodarske svrhe.

2. Mjere poduzete zbog razloga javnog poretka ili javne sigurnosti moraju biti u skladu s načelom proporcionalnosti i temeljiti se isključivo na osobnom ponašanju dotičnog pojedinca. Postojanje osuđujuće kaznene presude same po sebi ne predstavljaju razloge za poduzimanje takvih mjera.

Osobno ponašanje dotičnog pojedinca mora predstavljati stvarnu, trenutačnu i dostatno ozbiljnu prijetnju [za] neki od temeljnih interesa društva. Obrazloženja koja nisu povezana s pojedinačnim slučajem ili se odnose na opću prevenciju nisu prihvatljiva.”

5 Članak 28. iste direktive glasi:

„1. Prije donošenja odluke o protjerivanju zbog razloga javnog poretka ili javne sigurnosti, država članica domaćin uzima u obzir činjenice kao što su duljina boravka pojedinca na njezinom državnom području, dob, zdravstveno stanje, obiteljske i ekonomske prilike, socijalna i kulturalna integracija u državu članicu domaćina i opseg njegovih veza sa zemljom podrijetla.

2. Država članica domaćin ne smije donijeti odluku o protjerivanju protiv građana Unije ili članova njihovih obitelji, bez obzira na njihovo državljanstvo, koji imaju pravo na stalni boravak na njezinom području, osim zbog ozbiljnih razloga zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti.

3. Odluka o protjerivanju ne smije se donijeti protiv građana Unije, osim ako se takva odluka temelji na prisilnim razlozima javne sigurnosti, kako su ih utvrdile države članice, ako:

- (a) su boravili u državi članici domaćinu tijekom prethodnih deset godina; ili
- (b) su maloljetnici, osim ako je protjerivanje u najboljem interesu djeteta, kako je predviđeno u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.”

6 Člankom 33. Direktive 2004/38 predviđa se:

„1. Država članica domaćin ne može donijeti odluku o protjerivanju kao kaznu ili kao pravnu posljedicu kazne zatvora, osim ako su ispunjeni zahtjevi iz članaka 27., 28. i 29.

2. Ako se odluka o protjerivanju, kako je predviđeno u stavku 1., izvršava nakon više od dvije godine od njezina donošenja, država članica provjerava predstavlja li dotična osoba trenutačnu i stvarnu prijetnju za javni poredak i javnu sigurnost te procjenjuje je li nakon donošenja odluke o protjerivanju došlo do bitne promjene okolnosti.”

Direktiva 2011/93/EU

- 7 Svrha je Direktive 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL 2011, L 335, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 261.) utvrditi minimalna pravila za određivanje kaznenih djela i sankcija u području seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, dječje pornografije i mamljenja djece za seksualne potrebe. Njome se također uvode odredbe za jačanje sprečavanja takvih kaznenih djela i za zaštitu žrtava tih djela.

Nacionalno pravo

- 8 Zakon o općoj slobodi kretanja građana Unije (Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern) od 30. srpnja 2004. (BGBl. 2004 I, str. 1950.), kako je izmijenjen Zakonom o izmjeni Zakona o saveznoj policiji i drugih zakona (Gesetz zur Änderung des Bundespolizeigesetzes und anderer Gesetze) od 26. veljače 2008. (BGBl. 2008 I, str. 215.), u svojem članku 6. određuje:

„(1) Ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 5., jedino se zbog razloga javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja (članak 39. stavak 3. i članak 46. stavak 1. Ugovora [...]) može utvrditi gubitak prava iz članka 2. stavka 1., povući potvrda o pravu na boravak na temelju prava Zajednice ili o pravu na stalni boravak i opozvati dozvola boravka ili dozvola stalnog boravka. Zbog tih je razloga moguće odbiti i ulazak na državno područje. Utvrđenje na temelju razloga javnog zdravlja moguće je jedino ako se bolest pojavi unutar prva tri mjeseca od ulaska.

(2) Kaznena presuda sama po sebi nije dovoljan razlog za donošenje odluka ili mjera iz stavka 1. U obzir se mogu uzeti samo kaznene presude koje još nisu izbrisane iz središnjeg registra, i to samo u mjeri u kojoj okolnosti na kojima se one temelje ukazuju na osobno ponašanje koje predstavlja stvarnu prijetnju javnom poretku. Mora se raditi o stvarnoj i dovoljno ozbiljnoj prijetnji koja ugrožava neki temeljni interes društva.

(3) Pri donošenju odluke iz stavka 1. posebno se mora uzeti u obzir duljina boravka predmetne osobe u Njemačkoj, njezina dob, zdravstveno stanje, obiteljske i ekonomske prilike, socijalna i kulturalna integracija u Njemačku te opseg njezinih veza s državom podrijetla.

(4) Nakon stjecanja prava na stalni boravak, utvrđenje iz stavka 1. može se temeljiti samo na ozbiljnim razlozima.

(5) U slučaju građana Unije i članova njihovih obitelji koji na saveznom teritoriju žive zadnjih deset godina te u slučaju maloljetnika, odluka iz stavka 1. može se donijeti jedino zbog prisilnih razloga javne sigurnosti. Ovo se pravilo ne primjenjuje na

maloljetnike ako je gubitak prava na boravak potreban jer je to u interesu djeteta. Prisilni razlozi javnog poretka mogu postojati jedino ako je predmetna osoba za jedno ili više namjerno počinjenih kaznenih djela pravomoćno osuđena na zatvorsku kaznu ili kaznu maloljetničkog zatvora u trajanju od najmanje pet godina ili ako joj je kod zadnje pravomoćne presude određeno preventivno zadržavanje, ako je ugrožena sigurnost Savezne Republike Njemačke ili ako predmetna osoba predstavlja terorističku opasnost.

[...]

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 9 P. I. je rođen u Italiji 3. rujna 1965. i od 1987. živi u Njemačkoj. U travnju 1987. izdana mu je prva dozvola boravka, koja je potom više puta produljivana. Neoženjen je i nema djece. Nije stekao nikakvu školsku ili stručnu spremu i u Njemačkoj je radio samo povremeno. P. I. ima petero braće i sestara, od kojih neki žive u Njemačkoj, a neki u Italiji. Od njegova uhićenja u siječnju 2006. majka mu živi djelomično u Njemačkoj i djelomično u Francuskoj.
- 10 Presudom od 16. svibnja 2006., koja je postala pravomoćna 28. listopada 2006., Landgericht Köln (Okružni sud u Kölnu) osudio je P. I. na zatvorsku kaznu od sedam godina i šest mjeseci zbog seksualne zloporabe djeteta, seksualnog nasilja i silovanja maloljetne osobe. Djela zbog kojih je donesena ta presuda počinjena su između 1990. i 2001. Od 1992. P. I. je skoro svakog tjedna prisiljavao svoju žrtvu na spolni odnošaj s njim ili izvršavanje drugih spolnih radnji, koristeći pri tom silu i prijeteći joj da će joj ubiti majku ili brata. Žrtva kaznenih djela bila je kći njegove bivše partnerice i imala je osam godina u vrijeme kad su počela kaznena djela. P. I. je u zatvoru od 10. siječnja 2006. i kazna mu istječe 9. srpnja 2013.
- 11 Odlukom od 6. svibnja 2008. Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid, tuženica u glavnom postupku, utvrdila je gubitak prava P. I.-ja na ulazak i boravak na njemačkom državnom području, naredila neposredno izvršenje te mjere i naložila P. I.-ju da napusti to područje, pod prijetnjom protjerivanja u Italiju.
- 12 Tuženica u glavnom postupku navodi da je P. I. uložio značajnu kriminalnu energiju u svoje postupke i uzrokovao svojoj žrtvi „beskrajnu patnju” zlostavljajući je dugi niz godina. Nije isključeno da bi u sličnim okolnostima ponovio ista ili slična kaznena djela poput onih koja je činio prije uhićenja, prije svega imajući u vidu dugo razdoblje činjenja kaznenih djela i činjenice da se kod počinitelja još uvijek nije javio osjećaj krivnje. Interesi P. I.-ja koje treba zaštititi uzeti su u obzir, a on se nije ekonomski ni socijalno posebno integrirao u njemačko društvo.
- 13 P. I. je 12. lipnja 2008. podnio tužbu protiv odluke o protjerivanju od 6. svibnja 2008. te zatražio da se suspendira njezino izvršenje. Presudom od 14. srpnja 2008. Verwaltungsgericht Düsseldorf (Upravni sud, Düsseldorf) odbacio je tužbu, posebno smatrajući da djela zbog kojih je osuda izrečena otkrivaju osobno ponašanje koje opravdava bojazan da postoji trenutačna, stvarna i dovoljno ozbiljna opasnost koja ugrožava neki od temeljnih interesa društva, a to je zaštita djevojaka i žena od seksualnog nasilja i silovanja. P. I. je pokazivao značajnu kriminalnu energiju, posebno s obzirom na duljinu razdoblja u kojem su počinjena kaznena djela, dob

žrtve i mjere koje je poduzeo da ta djela ne budu otkrivena tako što je neprekidno prijetio žrtvi i izolirao je.

- 14 P. I. je na tu presudu uložio žalbu pred Oberverwaltungsgerichtom für das Land Nordrhein-Westfalen, koji je, nakon što je potvrdio suspenzivni učinak tužbe, odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Obuhvaća li pojam „prisilni razlozi javne sigurnosti”, koji je sadržan u članku 28. stavku 3. Direktive [2004/38], samo prijetnje unutarnjoj i vanjskoj sigurnosti države u smislu kontinuiranog postojanja države s njezinim institucijama i važnim javnim uslugama, opstanka stanovništva, vanjskih odnosa i mirnog suživota među narodima?”

O prethodnom pitanju

- 15 U točki 56. presude u predmetu C-145/09 od 23. studenoga 2010., Tsakouridis (C-145/09, Zb., str. I-11979., Sud je presudio da se članak 28. stavak 3. Direktive 2004/38 mora tumačiti na način da borba protiv kriminala povezanog s trgovinom opojnim sredstvima u organiziranoj skupini može biti obuhvaćena pojmom „prisilni razlozi javne sigurnosti”, čime se može opravdati mjera protjerivanja građanina Unije koji je u državi članici domaćinu boravio prethodnih deset godina.
- 16 U odgovoru na pisano pitanje koje je Sud postavio nakon izricanja gore navedene presude u predmetu Tsakouridis, sud koji je uputio zahtjev naveo je da su u glavnom predmetu postojale nedoumice o tome može li i, ako može, pod kojim uvjetima borba protiv ostalih oblika kriminala drukčijih od onih povezanih s drogama u organiziranoj skupini također biti „prisilni razlog javne sigurnosti” u smislu članka 28. stavka 3. Direktive 2004/38.
- 17 Sud koji je uputio zahtjev pita posebno je li moguće protjerati iz države članice domaćina građane Unije koji su, premda ne pripadaju skupini ili drugoj vrsti kriminalne organizacije, počinili iznimno teška kaznena djela koja se odnose na ugrožavanje pravno zaštićenih individualnih interesa, kao što su seksualna autonomija, život, sloboda i fizički integritet, ako postoji visoki rizik da će ponovo počinuti slična kaznena djela.
- 18 Što se tiče javne sigurnosti, Sud je već presudio da ona obuhvaća i unutarnju i vanjsku sigurnost države članice (gore navedena presuda Tsakouridis, t. 43. i navedena sudska praksa).
- 19 Prema mišljenju Suda, iz teksta i strukture članka 28. stavka 3. Direktive 2004/38 proizlazi da je zakonodavac Unije, uvjetujući sve mjere protjerivanja u slučajevima iz te odredbe postojanjem „prisilnih razloga” javne sigurnosti, to jest s pojmom koji je znatno stroži od pojma „ozbiljni razlozi” u smislu stavka 2. tog članka, imao očitu namjeru ograničiti mjere koje se temelje na navedenom stavku 3. na „iznimne okolnosti”, kako su navedene u 24. uvodnoj izjavi navedene Direktive (presuda Tsakouridis, t. 40.).

- 20 Pojam „prisilni razlozi javne sigurnosti” podrazumijeva ne samo postojanje prijetnje javnoj sigurnosti, nego i to da je ta prijetnja dosegla osobito visok stupanj težine, kao što to odražava primjena izraza „prisilni razlozi” (presuda Tsakouridis, t. 41.).
- 21 Treba također podsjetiti da pravo Unije ne nameće državama članicama jedinstvenu skalu vrijednosti za ocjenu ponašanja koje se može smatrati protivnim javnoj sigurnosti (vidjeti po analogiji presudu od 20. studenoga 2001., Jany i dr., C-268/99, Zb., str. I-8615., t. 60.).
- 22 Prema članku 28. stavku 3. Direktive 2004/38, prisilne razloge javne sigurnosti „utvrđuju države članice”.
- 23 Iako države članice u biti zadržavaju slobodu da u skladu sa svojim nacionalnim potrebama, koje se mogu razlikovati od jedne države članice do druge ili od jednog razdoblja do drugog, utvrđuju zahtjeve javnog poretka i javne sigurnosti, posebno kao opravdanje za odstupanje od temeljnog načela slobodnog kretanja osoba, ti se zahtjevi ipak moraju strogo tumačiti tako da njihov opseg ne može jednostrano odrediti svaka država članica bez nadzora institucija Europske unije (osobito vidjeti presude od 10. srpnja 2008., Jipa, C-33/07, Zb., str. I-5157., t. 23. i od 17. studenoga 2011., Gaydarov, C-430/10, Zb., str. I-11637., t. 32. te presudu Aladzhov, C-434/10, Zb., str. I-11659., t. 34.).
- 24 Kako bi se utvrdilo mogu li kaznena djela koje je počinio P.I. biti obuhvaćena pojmom „prisilni razlozi javne sigurnosti”, u obzir se moraju uzeti sljedeći faktori.
- 25 U skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a seksualno iskorištavanje djece jedno je od područja osobito teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima u kojemu je predviđeno interveniranje zakonodavca Europske unije.
- 26 U prvoj uvodnoj izjavi Direktive 2011/93 izražen je navedeni cilj i naglašeno je da seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece predstavljaju teška kršenja temeljnih prava, posebno prava djece na zaštitu i brigu za njihovu dobrobit, kako je to utvrđeno Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djece od 20. studenoga 1989. i Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.
- 27 Težina tih vrsta kaznenih djela proizlazi i iz članka 3. Direktive 2011/93 u čijem se stavku 4. utvrđuje da se sudjelovanje u spolnim aktivnostima s djetetom koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od pet godina zatvora, dok se u stavku 5. točki i. istog članka utvrđuje da sudjelovanje u takvim aktivnostima zlouporabljajući priznati položaja povjerenja, autoriteta ili utjecaja nad djetetom kažnjava najvećom kaznom zatvora od najmanje osam godina. Prema stavku 5. točki iii. istog članka, ta kazna zatvora mora iznositi najmanje deset godina u slučaju uporabe prisile, sile ili prijetnje. U skladu s člankom 9. točkama (b) i (g) Direktive 2011/93, okolnost da je kazneno djelo počinio član obitelji djeteta, osoba koja stanuje zajedno s djetetom ili osoba koja je zlorabila svoj priznati položaj povjerenja ili autoritet te okolnost da je kazneno djelo uključivalo teško nasilje ili je djetetu prouzročilo ozbiljnu štetu mogu se uzeti kao otegotne okolnosti.

- 28 Iz gore navedenog je proizlazi da države članice mogu smatrati da kaznena djela poput onih iz članka 83. stavka 1. drugog podstavka UFEU-a predstavljaju osobito ozbiljnu prijetnju nekom od temeljnih interesa društva koja može izravno ugroziti mir i fizičku sigurnost stanovništva te, stoga, može biti obuhvaćena pojmom „prisilni razlozi javne sigurnosti”, čime se može opravdati mjera protjerivanja iz članka 28. stavka 3. Direktive 2004/38 pod uvjetom da način na koji su takva djela počinjena pokazuje osobito ozbiljne karakteristike, što sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku treba utvrditi na temelju pojedinačnog ispitivanja konkretnog predmeta koji se pred njim vodi.
- 29 Ako sud koji je uputio zahtjev utvrdi, prema specifičnim vrijednostima pravnog sustava države članice kojoj pripada, da su kaznena djela poput onih koja je počinio P. I. izravna prijetnja miru i fizičkoj sigurnosti stanovništva, to ne mora nužno dovesti do protjerivanja predmetne osobe.
- 30 Naime, člankom 27. stavkom 2. drugim podstavkom Direktive 2004/38 svaka mjera protjerivanja uvjetuje se zahtjevom da osobno ponašanje dotičnog pojedinca mora predstavljati stvarnu i trenutačnu opasnost koja ugrožava neki temeljni interes društva ili države članice domaćina, što općenito podrazumijeva da kod dotičnog pojedinca postoji sklonost takvom ponašanju i u budućnosti.
- 31 Valja dodati da ako se mjera protjerivanja donese kao kazna ili kao pravna posljedica kazne zatvora, ali se izvrši nakon više od dvije godine od njezinog donošenja, člankom 33. stavkom 2. Direktive 2004/38 zahtijeva se od države članice da provjeri je li dotična osoba trenutačna i stvarna prijetnja javnom poretku ili javnoj sigurnosti te procijeni jesu li se nakon donošenja odluke o protjerivanju okolnosti značajno promijenile.
- 32 Naposljetku, kao što proizlazi iz samog teksta članka 28. stavka 1. Direktive 2004/38, prije donošenja odluke o protjerivanju s državnog područja zbog razloga javnog poretka ili javne sigurnosti, država članica domaćin mora uzeti u obzir činjenice kao što su duljina boravka pojedinca na njezinom državnom području, dob, zdravstveno stanje, obiteljske i ekonomske prilike, socijalna i kulturalna integracija u tu državu i opseg njegovih veza sa zemljom podrijetla.
- 33 Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da države članice mogu smatrati da kaznena djela poput onih iz članka 83. stavka 1. drugog podstavka UFEU-a predstavljaju osobito ozbiljnu prijetnju nekom od temeljnih interesa društva koja može izravno ugroziti mir i fizičku sigurnost stanovništva te, stoga, može biti obuhvaćena pojmom „prisilni razlozi javne sigurnosti”, kojima se može opravdati mjera protjerivanja iz navedenog članka 28. stavka 3., pod uvjetom da način na koji su takva djela počinjena pokazuje osobito ozbiljne karakteristike, a što sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku treba utvrditi na temelju pojedinačnog ispitivanja konkretnog predmeta koji se pred njim vodi.
- 34 Svaka mjera protjerivanja uvjetovana je zahtjevom da osobno ponašanje dotičnog pojedinca mora predstavljati stvarnu i trenutačnu opasnost koja ugrožava neki temeljni interes društva ili države članice domaćina, što općenito podrazumijeva da kod dotičnog pojedinca postoji sklonost takvom ponašanju i u budućnosti. Prije

donošenja odluke o protjerivanju država članica domaćin mora uzeti u obzir činjenice kao što su duljina boravka pojedinca na njezinom državnom području, dob, zdravstveno stanje, obiteljske i ekonomske prilike, socijalna i kulturalna integracija u tu državu i opseg njegovih veza sa zemljom podrijetla.

Troškovi

- 35 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ, treba tumačiti na način da države članice mogu smatrati da kaznena djela poput onih iz članka 83. stavka 1. drugog podstavka UFEU-a predstavljaju osobito ozbiljnu prijetnju nekom od temeljnih interesa društva koja može izravno ugroziti mir i fizičku sigurnost stanovništva te, stoga, može biti obuhvaćena pojmom „prisilni razlozi javne sigurnosti”, čime se može opravdati mjera protjerivanja iz navedenog članka 28. stavka 3., pod uvjetom da su takva djela počinjena na način koji pokazuje osobito ozbiljne karakteristike, a što sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku treba utvrditi na temelju pojedinačnog ispitivanja konkretnog predmeta koji se pred njim vodi.

Svaka mjera protjerivanja uvjetovana je zahtjevom da osobno ponašanje dotičnog pojedinca mora predstavljati stvarnu i trenutačnu opasnost koja ugrožava neki temeljni interes društva ili države članice domaćina, što općenito podrazumijeva da kod dotičnog pojedinca postoji sklonost takvom ponašanju i u budućnosti. Prije donošenja odluke o protjerivanju država članica domaćin mora uzeti u obzir činjenice kao što su duljina boravka pojedinca na njezinom državnom području, dob, zdravstveno stanje, obiteljske i ekonomske prilike, socijalna i kulturalna integracija u tu državu i opseg njegovih veza sa zemljom podrijetla.

[Potpisi]

* Jezik postupka: njemački.